

YAVRU DENEMESİ ve DAMIZLIKTA DENENMİŞ BOĞA KULLANMANIN ÖNEMİ (*)

(The strain testing and the importance of the use of
performance tested bulls.)

Mehmet SANDIKÇIOĞLU (**)

Resimleri görülen "Ensing ve İvest" isimli boğalar ikiz kardeşirler. Fotoğraflar 1 yaşında iken çekilmiştir.

Bu ikiz kardeş 1969 yılı Aralık ayında Lancashire'da doğmuşlar, normal emzirme süresi sonunda "İngiltere Süt Pazarlama Kurumu" (The Milk Marketing Board) tarafından alınıp, kendi "projeni testing" ünitelerinde büyütülmüşler ve 6 yıl süre ile çağdaşları diğer 152 genç boğa ile birlikte yavru denemelerine alınmışlardır.

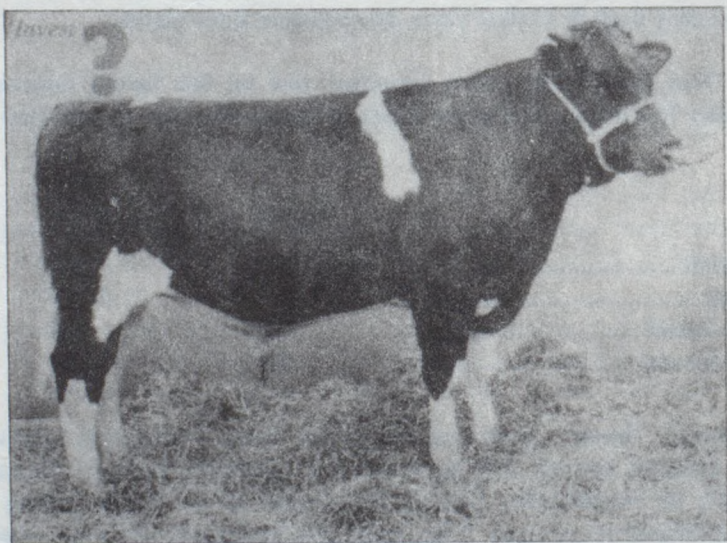
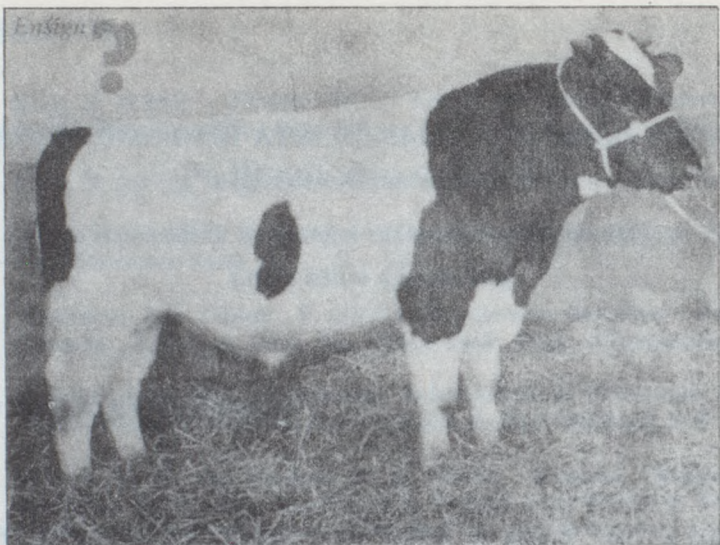
1977 Ocak ayında elde edilen sonuçlara göre bu ikiz kardeş boğaların kızları, çağdaşları olan 152 boğanın kızlarının ortalama verimlerine göre şu sonuçları vermişlerdir :

	Ensing	İvest
Süt verimi	- 187	+240
Süt yağı	- 2	+ 7
Meme sistemi	103	108
Genel puantaj	99	105

Görülyorki "İvest" isimli boğanın kızları, beher laktasyonda çağdaş deneme boğalarının kızlarına nazaran 240 kg; kendi ikiz kardeşinin kızlarına nazaran ise 427 kg. daha fazla süt vermektedir. Tereyağ bakımından ise bu farklar çağdaş boğaların kızlarının ortalamalarına nazaran 7 kg, kendi ikiz kardeşinin kızlarının ortalamalarına nazaran laktasyon başına 9 kg daha fazladır. Bu miktarların para değerleri hesaplandıkta "İvest" in yavrularının ne kadar verimli ve değerli hayvanlar olacağı kolaylıkla anlaşılır.

(*) Bu yazı "Milk Marketing Board of England and Wales" yayımlarından "Bull Power" issue 7 de yayınlanmış fotoğraf ve rakamlardan esinlenilerek yazılmıştır.

(**) Prof. Dr., A. Ü. Vet. Fak. Zootekni Kürsüsü Öğretim Üyesi.

Meme teşekkülü bakımından iki kardeşin de kızlarının puan ortalamaları çağdaş deneme boğalarının kızlarınıninkilerin ortalamalarından üstündür. Fakat Ensing için 3 puan olan bu üstünlük, İvest için 8 puandır. Genel puantaj bakımından ise, Ensing' in yavruları 1 puan daha düşük, İvest' in yavruları ise 5 puan daha fazladır.

Tabiatıyla İvest değerli bir denenmiş boğa (Proven Sire) olarak ayrılmış ve kullanılmaktadır.

Çok nadir görülebilecek bu deneme bize damızlık seçiminde sadece fenotipe bakmanın değil, hayvanın pedigrisine, ana ve babasının verimlerine bakmanın bile yetersiz olabileceğini, mutlaka yavrularının ve yavrularının verimlerinin görülüp bilinmesi gerektiğini göstermektedir. Aksi takdirde şans, yahut tesadüflerin de damızlıklardan beklenen sonuçlarda büyük rol oynayabileceği çok açıkça görülmektedir.

Türkiye'de, özellikle sığır yetiştiriciliğinde, Devlet tarafından yürütülmekte olan sun'i tohumlama uygulamalarında "denenmiş boğalar" kullanmak, "projeni testing" çalışmalarına hız vermek, sığır ıslahında büyük kazançlar sağlayacaktır.